

Domme og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fra marts 2012

Austin m.fl. mod Storbritannien (storkammerdom af 15. marts 2012). Klagerne havde under en demonstration været tilbageholdt i en politiafspærring fra omkring klokken 14.20 og indtil demonstrationen blev afviklet omkring klokken 21.30. Politiafspærringen var iværksat med henblik på at forhindre yderligere vold og uroligheder. Inden for afspærringen var der plads til, at de tilbageholdte kunne bevæge sig rundt, men der var hverken ly, mad, vand eller toiletfaciliteter. Politiet forsøgte løbende at frigive de tilbageholdte, men da en betydelig del af demonstranterne inden og uden for afspærringen var voldelige og umedgørlige, var det ikke muligt at foretage en kontrolleret frigivelse. Menneskerettighedsdomstolen fastslog, at politiet skulle tillægges en vis skønsmargen hvad angår operative beslutninger i forbindelse med begrænsning af bevægelsesfriheden. Hertil noterede Menneskerettighedsdomstolen, at Storbritannien ikke har ratificeret protokol nr. 4, hvorfor der, ved vurderingen af om der er sket en begrænsning i bevægelsesfriheden, ikke skal tages stilling til dennes artikel 2, men alene til konventionens artikel 5, stk. 1 (*ret til frihed og sikkerhed*). Ved vurderingen af om der er sket en frihedsberøvelse skal formålet med den anvendte fremgangsmåde ikke tages i betragtning. Omvendt har konteksten stor betydning for fremgangsmåden. Hvis der efter omstændighederne er en reel risiko for alvorlig skade, og hvis der alene foretages foranstaltninger, som holdes på et minimum i forhold til det, der kræves for at opfylde formålet, så er dette ikke i strid med artikel 5, stk. 1 (*ret til frihed og sikkerhed*). På denne baggrund og i henhold til de konkrete omstændigheder fandt Menneskerettighedsdomstolen, at politiafspærringen efter sin art og udførelse var et nødvendigt tiltag, idet det havde udgjort en nødvendig foranstaltning til forebyggelse af tings- og personskaade. Endvidere var politiafspærringen ikke blevet opretholdt i længere tid end nødvendigt, og situationen var løbende blevet vurderet af politiet, der flere gange havde forsøgt at ophæve afspærringen. Menneskerettighedsdomstolen bemærkede hertil, at det var af væsentlig betydning, at politiet allerede kort tid efter iværksættelsen af politiafspærringen havde forsøgt at foretage en kontrolleret frigivelse. Politiafspærringen udgjorde derfor ikke en frihedsberøvelse efter EMRK artikel 5 (*ret til frihed og sikkerhed*).

Célice og Josseaume mod Frankrig (domme af 8. marts 2012). Klagerne var begge franske statsborgere, der havde fået en bøde for trafikforseelser, som de havde betalt for at undgå at ifalde tillægsstraf. Herefter klagede de over bøderne, men klagerne blev afvist, da betaling blev anset som erkendelse af skyld. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at behandlingen af bødesagerne var i strid med EMRK artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*), fordi klagerne reelt ikke havde haft mulighed for at få deres sag prøvet ved en domstol. Det var desuden i strid med EMRK artikel 6, at det beløb, som var indbetalt af en af klagerne som depositum for bøden, blev tilbageholdt som betaling, uden at klageren modtog en afgørelse om afvisning af klagen, og dermed et grundlag for at indbringe sin sag for retten.

Gas og Dubois mod Frankrig (dom af 15. marts 2012) Klagerne var et fransk lesbisk par, hvor den ene klager havde fået et barn ved kunstig befrugtning i Belgien. Den anden klager fik afslag på at stedbarnsadoptere barnet, som var kommet til verden ved kunstig befrugtning med en ukendt donor, da en sådan adoption efter fransk ret ville indebære en overførsel af forældremyndighed fra den ene partner til den anden, medmindre adoption skete i ægteskab. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at medlemsstaterne ikke var forpligtet til at give par af samme køn mulighed for at indgå ægteskab. Hvis staterne gav par både af samme og forskelligt køn mulighed for at opnå en alternativ status, var staterne tildelt en vis skønsmargen i forhold til rækkevidden af den tildelte status. Domstolen fandt herefter, at der ikke var sket forskelsbehandling, da par uanset seksuel orientering var stillet ens i forhold til deres rettigheder som registrerede partnere. Der var derfor ikke sket en krænkelse af EMRK artikel 14 (*diskriminationsforbud*) sammenholdt med EMRK artikel 8 (*ret til familieliv*).

Ahrens og Kautzor mod Tyskland (dom af 22. marts 2012). Klagerne var mænd, som søgte at få deres juridiske faderskab til deres respektive døtre retligt anerkendt, men fik afslag herpå. I den ene af sagerne var klagers biologiske faderskab usikkert, mens det i den anden sag var sikkert. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at EMRK artikel 8 (*ret til familieliv*) ikke nødvendigvis omfatter en ret for den biologiske far til at udfordre den juridiske fars status som far til barnet. Der blev lagt vægt på, at begrundelsen for afslagene blandt andet var barnets tarv. Da der ikke foreligger enighed om problemstillingen i medlemsstaterne, har staterne en vid skønsmargen på området. Menneskerettighedsdomstolen fandt med samme begrundelse, at klageres rettigheder efter EMRK artikel 14 (*forbud mod diskrimination*) sammenholdt med EMRK artikel 8 ikke var krænkede.

Mannai mod Italien (dom af 27. marts 2011). Klager var tunesisk statsborger og blev idømt 5 år og 4 måneders fængsel for terror i Italien. Efter afsoning skulle klager udvises til Tunesien. Menneskerettighedsdomstolen havde truffet afgørelse om opsættende virkning i medfør af Domstolens Procesreglements artikel 39 (*midlertidige foranstaltninger*), da der var risiko for, at klager ved en tilbagevenden til Tunesien ville blive udsat for tortur. Klager blev imidlertid udsendt til Tunesien med den begrundelse, at han udgjorde en trussel for Italiens sikkerhed. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at udvisningen var i strid med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*) og at udsendelse trods Domstolens fastsættelse af foreløbige foranstaltninger efter Procesreglementets artikel 39 var i strid med EMRK artikel 34 (*retten til individuel klageadgang*).

Axel Springer AG mod Tyskland (dom 29. marts 2012). Udvælgelse ved lodtrækning iblandt journalister, som fik adgang til en straffesag mod mindreårige, for at begrænse antallet af journalister i retssalen, var ikke i strid med EMRK artikel 14 (*forbud mod diskrimination*) sammenholdt med EMRK artikel 10 (*ytringsfrihed*), da proceduren i forbindelse hermed forfulgte et legitimt formål og var proportional. Endvidere var adgangen til information fra retssagen – gennem den nationale domstols daglige

pressemeldelser og de tilstedeværende journalisters materiale – af en sådan beskaffenhed, at klageren ikke havde været afskåret fra at oplyse sine læsere om sagen.

Aksu mod Tyrkiet (storkammerdom af 15. marts 2012). Det tyrkiske kulturministerium udgav en faglitterær bog om romaer i Tyrkiet, som var skrevet af en lektor. Samtidig gav ministeriet støtte til udgivelsen af to ordbøger, heraf en, som henvendte sig til skoleelever, hvoraf der fremgik definitioner af nedsættende udtryk om romaer. Menneskerettighedsdomstolen mente, at de nationale domstole i relation til bogen havde fortaget en korrekt afvejning af forholdet mellem EMRK artikel 8 (*Ret til respekt for privatliv*) og EMRK artikel 10 (*Ytringsfrihed*) baseret på Menneskerettighedsdomstolens praksis. I forhold til ordbogen fandt Domstolen, at det havde været at foretrække, at det havde fremgået, at ordene var nedsættende, specielt i ordbogen, der henvendte sig til skoleelever. Domstolen fandt dog ikke, at udgivelsen var en krænkelse af EMRK artikel 8 (*Ret til respekt for privatliv*).

Y.C. mod Storbritannien (dom af 13. marts 2012). Klager fik i 2008 tvangsfjernet sit barn, fordi hun levede i et forhold præget af vold og alkoholmisbrug. Anbringelsen blev løbende forlænget, og i 2010 blev barnet sat i pleje med henblik på adoption. Klageren mente ikke, at der var blevet taget højde for hendes evne til at tage sig af barnet, efter hun havde forladt barnets far. Menneskerettighedsdomstolen lagde vægt på, at der ved afgørelsen var sket en afvejning af relevante kriterier, herunder at det var sandsynligt at klageren ville genoptage samlivet med barnets far, samt udtalelser fra socialrådgiver, værge og psykolog, ligesom der havde været forsøg på at iværksætte støtteforanstaltninger for familien, som forældrene ikke havde medvirket i. Domstolen kunne på den baggrund ikke kritisere, at det i sidste ende var blevet anset for at være i barnets tarv at blive anbragt uden for hjemmet med henblik på adoption. Der var således ikke sket krænkelse af EMRK artikel 8 (*ret til respekt for familieliv*).

Konstantin Markin mod Rusland (storkammerdom af 22. marts 2012). Klager, som var enlig far og soldat i forsvaret, fik afslag på forældreorlov for at tage sig af sine børn, fordi mandligt militært personel ikke var omfattet af retten til at få forældreorlov. Menneskerettighedsdomstolen anførte, at mænd og kvinder – modsat barselsorlov – var i sammenlignelige situationer, når det kom til forældreorlov. Domstolen fandt ikke, at forskelsbehandlingen var objektivt og rimeligt begrundet. Domstolen konkluderede derfor, at der forelå en krænkelse af EMRK 14 (*forbud mod diskriminering*) sammenholdt med EMRK artikel 8 (*ret til respekt for familieliv*).